

3,18
EDI total

**PREDLOG PRIMENE VEĆINSKOG SISTEMA SA 200 POSLANIKA
(PREDLAGAČI: ALEKSANDAR STAMENKOVIĆ)**

EDI je indeks demokratičnosti izbornih sistema. Koristi se za procenu kvaliteta predloga izbornih sistema koje predlažu političke stranke, stručna javnost i civilno društvo u Srbiji.

NIVO DEMOKRATIČNOSTI

4-5 VISOK

3-4 ZADOVOLJAVAJUĆI

2-3 SREDNJI

1-2 NIZAK

0-1 VEOMA NIZAK

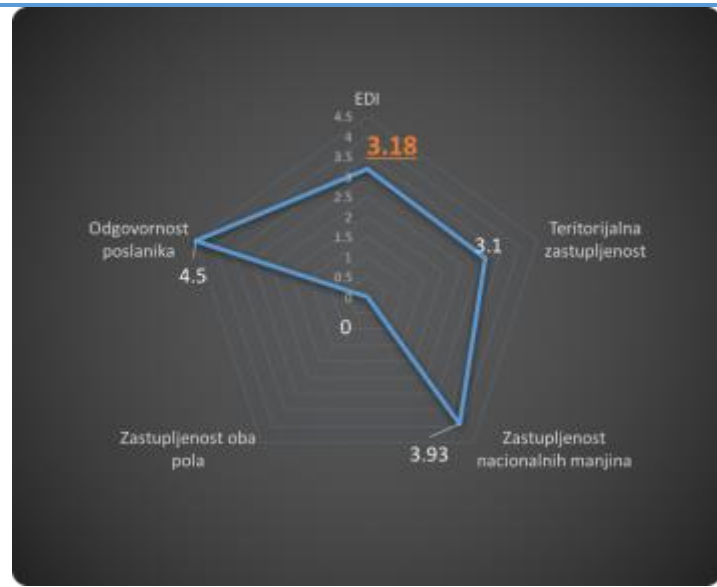
Opis izbornog sistema: U 180 izbornih jedinica građani biraju poslanike kroz višekružni većinski sistem. Kandidati za poslanike su u vlasništvu mandata i biraju se imenom i prezimenom, kao članovi svojih političkih stranaka. U slučaju napuštanja stranke, poslanik gubi mandat i izbori se ponavljaju u njegovoj/njenoj izornoj jedinici. Predlog predviđa i mogućnost opoziva poslanika od strane građana tokom trajanja mandata. Izborne jedinice bi bile jednakih veličina i svaka bi imala oko 30.000 birača. Aleksandar je takođe predvideo i mere korekcije mana većinskog sistema predlogom da svaka lista koja osvoji više od 5% glasova na nacionalnom nivou dobija po jedan mandat na svakih 5% osvojenih glasova.

Teritorijalna zastupljenost Srbije u parlamentu: Ovim predlogom se dobija solidna zastupljenost teritorije Srbije u parlamentu. Kroz 180 izbornih jedinica moguće je da svaki deo teritorije sa 30.000 birača ima svog poslanika. Aleksandar nije predvideo mogućnost da kandidati moraju imati prebivalište u svojoj izornoj jedinici, što svakako smanjuje ocenu za teritorijalnu zastupljenost, jer omogućava partijama da u jednoj izornoj jedinici predloži kandidate koji nisu iz tog kraja, čime se ograničava ostvarenje ideje teritorijalne zastupljenosti. Ipak, i dalje je ova komponenta dosta dobro ocenjena u sistemu EDI.

Prisustvo predstavnika nacionalnih manjina u parlamentu: Predlog ovog izbornog sistema prevideo je da liste nacionalnih manjina mogu ući u parlament ukoliko osvoje u zbiru više od 5% od ukupnog broja glasova na nivou Srbije čak i ukoliko ne dobiju mandate kroz većinski sistem glasanja. Reč je o meri koja bi umanjila mogućnost zloupotrebe manjinskih lista koja postoji u trenutnom sistemu. Sistem ima solidnu ocenu o ovoj oblasti pre svega jer veliki broj izbornih jedinica znači i da će nacionalne manjine činiti većinu birača u svojim izbornim jedinicama. Sa druge strane, ovaj sistem ne pogoduje nacionalnim manjinama koje žive na celoj teritoriji Srbije i koje nisu koncentrisane u određenim oblastima – kao što je slučaj sa Romima.

Prisustvo manje zastupljenog pola u parlamentu: Ovaj predlog izbornog sistema ne sadrži mere kojima bi se obezbedilo prisustvo oba pola u parlamentu i oslanja se na otvorenu političku utakmicu za sve kandidate bez obzira na pol. Kako EDI prepoznaje kao vrednost ideju da bi oba pola trebalo da budu zastupljena u parlamentu, ocena za ovu kategoriju je niska. Svakako da bi razvojem političke kulture u Srbiji i kroz većinski sistem moglo da se ostvari veće prisustvo žena u parlamentu, ali istraživanja danas pokazuju da glasači u Srbiji, kao i političke partije predlagači, nisu skloni izboru kandidatkinja. Sa druge strane, politički aktivizam žena može dobiti značajan podsticaj kroz većinski izborni sistem vremenom.

Odgovornost poslanika u odnosu na građane: Stepenn odgovornosti kandidata prema građanima je ovakvim predlogom izuzetno visok. Predlog sadrži i mogućnost opoziva poslanika od strane građana u izornoj jedinici. Iako ova praksa nije deo evropske prakse parlamentarizma, ovi predlozi su često predmet debata širom demokratskog sveta. Veliki broj izbornih jedinica već sam po sebi stvara potrebu kod kandidata da grade odnose sa biračima u svojoj izornoj jedinici čije poverenje je potrebno da se dobije mandat i na sledećim izborima.

UKUPNA OCENA:

Sistem je dobio vrlo dobru ukupnu ocenu - 3.18. Fokusiran na izgradnju odnosa između građana i poslanika, ovaj sistem obezbeđuje značajno uvećanu odgovornost izabranih poslanika. Veći broj izbornih jedinica obezbeđuje solidnu teritorijalnu zastupljenost, kao i zastupljenost nacionalnih manjina. Teritorijalna zastupljenost bi se svakako mogla unaprediti zahtevom da kandidati imaju prebivalište u izbornoj jedinici u kojoj se kandiduju. Vredelo bi razmisliti da se u obezbedi neka garancija prisustva oba pola u parlamentu, čime bi sistem dobio bolju ocenu u toj oblasti, i vrlo verovatno ukupnu EDI ocenu preko ocene 4.00.